

יש בזה איזה טונה כי גבהו דרכיו כו', וכאשר מקובל איש מפי איש שההגהות בסי' הנ"ל הועתקו מההגהות של רבינו הגדול ז"ל שהגיה בעצמו בודאי יש בזה איזה כונה מיחדת עכ"ל, (הגה זו לא העתיק השער הכולל). ומ"מ לדעתנו נמצא בתוך ההגהות גם הגהות הצ"צ ז"ל עצמו ואכמ"ל. וי"ל דבשו"ע אדמו"ר סי' רצ"ה כ' לומר פסוק אורך ימים ב"פ ובסידור לא הזכיר זה.

ובכל הסידורים יש להעיר: (א) דבכל המקומות כתוב על "יד" משה עבדך פעמים רבות. ולפני קטורת כ' כאשר צויתך אותם על "יד" משה (ובסי' רו"ה גרס שם על ידי) וכן בקדושה על "יד" נביאך. (ב) לפני קטרת כ' בזמן שבהמ"ק קיים, וכן בהגדה פסח זה כו' בזמן שבהמ"ק קיים, ואילו בהגדה בכורך כן עשה הלל בזמן שבהמ"ק. היה קיים, אבל בשו"ע אדמו"ר סי' תע"ה סי"ח אין תיבת הי'. וכן בסי' שה"ש תע"ז וסי' יעב"ץ אין תיבת היה. והוא הנכון. (ג) בסוף בהמ"ז בעושה שלום, למה לא יאמרו בעשי"ת "השלום" כמו בקדיש.

והנה הגה"ח רא"ד לאווארט ז"ל הדפיס את התורה אור בשנת תרמ"ז, עם שערי תפלה, ואח"כ הוסיף השלמות, ובשנת תרמ"ט הדפיס הת"א עם הוספות לשע"ת (ואח"כ עשה מכלם יחד שער הכולל) ועם תקונים רבים, ובסופו הדפיס לוח התקונים, וכ' בזה"ל, ולמען אשר גם לדורות הבאים ידעו בפרט את התקונים שעשינו בסידור הזה נגד הסידור שהדפסנו בשנת תרמ"ז ושלא יקרה לנו כמו למדפיסי שקלאו וקאפוסט, לכן הדפסנו את הרשימה הזאת התקונים שעשינו נגד הסידור דשנת תרמ"ז, עכ"ל. רשימת התקונים לח"א של הסידור, מכילה ע"ד תקונים, וכמו נבואה נזרקה מפיו שהמדפיסים דורילנא שהדפיסו התורה אור בשנת תרצ"ה (ואולי גם בפעמים הקודמות) נמשכו אחר הסידור דשנת תרמ"ז, ומש"כ על השער שבשנת תרמ"ט יצאו לאור מוגהים בתכלית וכן הוא בהוצאה הזאת. אין זה אמת, אלא שהוצאה הזאת נדפסה משנת תרמ"ז, והשאירו כל השינויים וטה"ד הקודמים, ומהע"ד תקונים דגו' תוקן בהוצאה הזאת רק י"ז